

Jsme pro mír - jsme s lidmi: Teď jde o to (se) vy/držet, i když (už) nejsme jednotní

Lidský mozek je do tří dnů schopen dostat se z prvotního šoku. Přizpůsobí se do jisté míry změněným okolnostem, i kdyby to znamenalo žít vzhůru nohama. Platí i jiné zákonitosti: Spontánní vlna solidarity opadáva do týdne až měsíce. Nasazení prvních dnů přináší únavu a plynoucí čas nese rozčarování. Ukazuje, jak se lišíme.

Přítom teprve teď začne záležet na každém a na spolupráci. Teď se **rozhodujeme pro dobré spolužití**. Společný cíl se neztratil: **Chceme žít v míru**.

Naše situace jsou nesdělitelně jiné – například:

- * Chceme odejít do války bojovat: druzí nám říkají, že jsme blázni, další, že jsme hrdinové.
- * Dobrovolnický tlumočíme a ujišťujeme příchozí, že bude líp: ve strachu přítom čekáme na každou zprávu o svých blízkých na Ukrajině a v Rusku. A bojíme se, jak se jednota proti zlu začne rozpadat.
- * Ubytováváme běžence: Jsme odměňováni vděčností. Nebo: Jsme v rozpacích nad jejich nároky.
- * Neubytováváme běžence: Cítíme se provinile. Nebo: Víme, že naše možnosti jsou jinde.
- * Využijeme toho, že se teď dá snáze dostat k vízu. Nebo: Ničí nás podvádění a nespravedlnost.
- * Hlasujeme pro vyloučení ruských institucí z evropských svazků, má to velkou symbolickou hodnotu. Nebo: Ujišťujeme ruské vyloučené kolegy, že se na našem dobrém vztahu k nim nic nemění. Máme o ně strach.
- * Čekáme na sdělení představitelů vlády. Nebo: Rychle běžíme vypnout televizi či rozhlas.
- * Upínáme pozornost k práci, jarní zahrádce, k vlastnímu zdraví, školnímu prospěchu dětí. Nebo: Nic z toho v tuto chvíli nedává smysl.
- * Doufáme, že konečně budeme mít dost zaměstnanců. Nebo: Bojíme se nezaměstnanosti.

Máme přítom mnoho společného – například:

- * Dovedeme se přizpůsobit i válce, a přítom neztratit přesvědčení, že válka je zlo.
- * Druhému do hlavy nevidíme, a přítom ve vteřině rozpoznáme, že potřebuje pomoc.
- * Děláme, co ve své situaci můžeme dělat. A můžeme uznat, že druhý je na tom podobně.
- * Hádáme se někdy i proto, že je to v tu chvíli lepší než bezmoc.

Co nám všem může pomoci? Například:

- * **Střídání odstupu a nasazení, radosti a vážnosti:** Soucitíme ve chvílích, kdy je to třeba. Radujme se, kdy to jde. Tancovat a zpívat umějí všechny národy. Odstříhnout se na chvíli od všeho také.
- * **Udržení/nastavení řádu v každodennosti přes pochyby o smyslu:** Každodenní zvyky a běžná práce udržují odhodlání a zázemí pro dlouhou cestu. Vždyť přece „dělání všechny smutky zahání“.
- * **Vědomí, že můžeme něco ovlivnit, i kdyby jen sami sebe:** Když si druhý nechce nandat nebo sundat roušku, můžeme se pohádat, můžeme se usmát, je to naše volba. Trpělivost také.
- * **Vědomí, že něco neovlivníme:** „Všichni jsme v rukou Božích,“ je jedno z možných vyjádření. Pro věřící i nevěřící zůstává **naděje, touha a vděčnost**. Lidská velikost tváří v tvář utrpení.
- * **Dovednost říct si o pomoc:** Pokud už jsou naši blízcí a kamarádi přesyceni, můžeme zavolat na některou z pomáhajících linek. Bývají tam i v noci a mívají další potřebné kontakty.
- * **Dovednost pomoci:** Základem pomáhání je klid, porozumění, informace, kontakt s blízkými. Jde to.
- * **Zodpovědnost za roli a úkol, který v ní máme:** Například, pokud jsme veřejnou osobou (novinářem, politikem, vědcem), netvrďme s naprostou jistotou věci, které jistě nemůže vědět nikdo.
- * **Sdílení zodpovědnosti: Spolupracujme!** Dva jsou mnohonásobně víc než jeden.

Naše situace jsou nesdělitelně jiné. Proměňují se ale a my s nimi. Učíme se.

Můžeme výsledně sobě i druhým více porozumět. I jako společnost se posilujeme tím, co děláme a uděláme. Už teď jsme hrdí na reakci prvních dnů. Už teď víme, že za pár dní se opět budeme ohlížet.

Ми за мир–ми з людьми: Зараз головне ви/тримати(ся), навіть, якщо в нас (більше) немає єдності

Людський мозок здатний відновитися після початкового шоку протягом трьох днів. Пристосуватися до певною мірою змінених обставин, навіть якщо це означає жити догори ногами. Діють і інші закономірності: стихійна хвиля солідарності вщухає протягом тижня-місяця. Активність перших днів приносить втому, а час, що минає, несе розчарування. Це показує, наскільки ми різні.

При цьому саме зараз все залежить від співпраці кожного з нас. Саме тепер **ми вибираємо мирне співжиття з іншими**. Спільна мета не втрачена: **ми хочемо жити в мирі**.

Наші ситуації кардинально відрізняються - наприклад:

- * Хочемо йти воювати: одніам кажуть, що ми божевільні, інші - що ми герої.
- * Запевняємо тих, хто приходить до нас, у тому, що все буде добре: а самі зі страхом чекаємо кожного повідомлення про наших близьких в Україні та Росії. І ми боїмося, що скоро єдність проти зла почне розпадатися.
- * Приймаємо біженців: за це ми отримуємо подяку. Або: Нас обурює їхня вибагливість.
- * Не приймаємо біженців: відчуваємо за це свою провину. Або: Знаємо, що у нас немає таких можливостей.
- * Скористаємося тим, що тепер отримати візу стало простіше. Або: Нас обурює обман і несправедливість.
- * Голосуємо за виключення російських інституцій з європейських організацій, що має велику символічну цінність. Або: Запевняємо виключених російських колег, що в наших добрих стосунках з ними нічого не змінилося. Переживаємо за них.
- * Чекаємо на повідомлення від представників влади. Або: Швидко вимикаємо телевізорчи радіо.
- * Занурюємося в роботу, в працю на весняному садку, у власне здоров'я, у навчання дітей. Або: Наразі все це для нас не має сенсу.
- * Сподіваємося, що нарешті будемо мати достатньо працівників. Або: боїмося безробіття.

Водночас у нас багатоспільного - наприклад:

- * Ми спроможні пристосуватися до війни, не втрачаючи переконання, що війна – це зло.
- * Ми до кінця не знаємо проблем іншої людини, але миттєво розпізнаємо, що їй потрібна допомога.
- * Ми робимо те, що можемо в нашій ситуації зробити. Іспроможні визнати, що наш ближній теж знаходиться в подібній ситуації.
- * Іноді ми сперечаємося, тому що зараз це краще, ніж безпорадність.

Що може допомогти нам усім? Наприклад:

- * **Чергування стриманості й активності, радості й серйозності:** Співчуйте тоді, коли це потрібно. Радійте тоді, коли це можливо. Танцювати та співати вміють всі народи. І також вміють відволіктися на деякий час.
- * **Наведення/підтримка порядку в повсякденному житті, попри сумніви щодо його змісту:** Повсякденні звички та щоденна робота підтримують рішучість і посилюють наше підґрунтя на довгий час, адже «Робота будь-яке горе прожене!».
- * **Розуміння того, що можемо вплинути на щось, навіть, якщо йде мова лише про нас самих:** Якщо інший не хоче одягнути чи зняти маску, ми можемо посперечатися, але можемо й посміхнутися, це наш вибір. І терпіння – теж вибір.
- * **Розуміння того, що на деякі речі не можемо повпливати:** «Всі ми в руках Божих» — це одне із можливих тверджень. Для віруючих і невіруючих залишаються **надія, бажання і вдячність**. Велич людини перед лицем страждань.
- * **Вміння звернутися за допомогою:** Якщо наші близькі та друзі вже перевантажені, ми можемо зателефонувати на одну з гарячих ліній допомоги. Деякі з них діють і вночі, та можуть надати інші необхідні контакти.
- * **Вміння допомогти:** Основою допомоги є спокій, розуміння, інформація, контакт з близькими. Це діє!
- * **Відповідальність за свою роль і завдання, яке ми в ній маємо:** Наприклад, якщо ми публічна особа (журналіст, політик, науковець), то не стверджуймо з абсолютною впевненістю речі, про які точно не знає ніхто.
- * **Розподіл відповідальності: Працюймо разом!** Два це набагато більше, ніж один.

Наші ситуації кардинально відрізняються. Але вони змінюються, і ми змінюємося з ними. Ми вчимося.

В результаті ми можемо краще розуміти себе та інших. І як суспільство, ми зміцнюємо себе тим, що робимо і що зробиємо. Ми вже пишаємося результатами миперших днів. Ми вже тепер знаємо, що за кілька днів будемо оглядатися за минулим.